

РЕЦЕНЗІЯ

на монографію Вітвіцького С.С. “Контроль як гарантія законності діяльності публічної адміністрації”

Безумовне дотримання й ефективне забезпечення визнаних міжнародною спільнотою стандартів прав та свобод людини і громадянина, домінування права в усіх сферах суспільного життя потребує підвищення ефективності роботи публічної адміністрації й супроводжується необхідністю створення оптимальної системи контролю її діяльності, який узгоджено функціонує в рамках досягнення поставлених державою завдань, визначення принципів та форм реалізації уповноваженими державними органами і суб'єктами громадського контролю своїх контрольних повноважень тощо.

У цьому контексті істотний науковий інтерес становить опублікована монографічна робота С. Вітвіцького “Контроль як гарантія законності діяльності публічної адміністрації”. Монографія стала однією з перших спроб системного дослідження актуальних проблем контролю як гарантії законності діяльності публічної адміністрації. У роботі за допомогою сучасних методів наукового пізнання, а також аналізу емпіричного матеріалу та з урахуванням процесів і явищ, що характеризують нинішній динамічний розвиток контрольних відносин, отриманого світового досвіду їх правового регулювання, знайшли відображення критично переосмислені та систематизовані ідеї й погляди науковців, які здійснювали дослідження за цим напрямом.

Безумовно, особливої цінності монографічне дослідження набуває через його прикладний характер. З тексту роботи зрозумілим стає те, що автор обізнаний на високому рівні із проблематикою контролю як гарантії законності діяльності публічної адміністрації в Україні.

Структура та зміст рецензованої монографії повною мірою відповідають поставленим у ній завданням наукового дослідження. Монографія складається з чотирьох розділів. У розділі 1 “Формування та розвиток наукових поглядів щодо сутності та змісту контролю діяльності публічної адміністрації” проведено аналіз, зокрема, наукових поглядів на контроль діяльності публічної адміністрації, досліджено контроль діяльності публічної адміністрації як об'єкт наукового аналізу, визначено мету, завдання, функції та межі контролю діяльності публічної адміністрації, здійснено характеристику принципів контролю як гарантії законності діяльності публічної адміністрації. Заслугує на увагу висновок автора, що в сучасних умовах важливим є дієве поєднання усіх видів контролю в державі. Державний та громадський контроль мають взаємодоповнюючий і взаємопов'язаний характер, слугують на користь суспільству, мають єдину мету – налагодження ефективного функціонування системи державного управління, забезпечення правопорядку та верховенства права у державі. Співвідношення державного та громадського контролю допомагає більш повно дослідити природу контролю, сприяє всебічному розкриттю його сутності, дозволяє конкретніше оцінити сучасний стан і визначити тенденції розвитку контролю. Науковець підкреслює, що органічна взаємодія державного та громадського контролю є необхідною умовою для подальшого формування відкритої держави і громадянського суспільства в Україні.

Розділ 2 “Теоретико-методологічні засади контролю діяльності публічної адміністрації” присвячено ретроспективному розвитку та організації контролю

діяльності публічної адміністрації: визначено етапи формування та організації контролю діяльності публічної адміністрації, досліджено суб'єкти контролю діяльності публічної адміністрації та генезис їх повноважень за цим напрямом, встановлено види контролю за законністю діяльності публічної адміністрації.

Заслугує на схвалення висновок щодо нормативної невпорядкованості, наявності низки прогалин і колізій у чинному законодавстві, що обумовлено як численними ситуативними змінами до нього, так і плінністю політико-правового середовища, відсутністю стабільності та мінливістю політичних пріоритетів у розбудові системи органів публічної адміністрації. Указане є однією із причин, що обумовлюють наявні корупційні ризики, зниження рівня яких на сьогодні постає першочерговим завданням держави. У зв'язку з цим, слухними є пропозиції вченого з приводу внесення змін у чинне законодавство (Конституцію України та інші нормативно-правові акти), приведення його в відповідність до міжнародних стандартів з метою забезпечення ефективної роботи органів державної влади. Разом із тим, автор справедливо вказує, що приведення чинного законодавства України у відповідність до міжнародних стандартів у сфері контрольної діяльності не забезпечить демократичності діяльності органів публічної влади. Обґрунтовано, що основною умовою забезпечення міжнародних стандартів в Україні є правильне їх розуміння та дотримання, тобто поведінка всіх суб'єктів контролю діяльності публічної адміністрації має відповідати міжнародним правовим нормам.

У розділі 3 “Суб'єкти контролю діяльності публічної адміністрації” монографії розглянуто процедурні засади контролю діяльності публічної адміністрації, зважаючи на системоутворюючий характер підходу щодо аналізу певного об'єкта з позицій наявності (чи відсутності) підстав виділення певних стадій його розвитку. У зв'язку з цим, досліджено питання систематизації процедур контролю як законності діяльності публічної адміністрації й виділено стадії контролю: підготовча, аналітична та стадія прийняття рішення, здійснено їх детальну характеристику. Автором визначено, що контроль як гарантія законності діяльності публічної адміністрації, будучи управлінським за своєю правовою природою, є багатограним за своїми проявами. Практично значущим є висновок щодо того, що дієвість, результативність та ефективність контролю діяльності публічної адміністрації мають забезпечуватися високим рівнем організації роботи уповноважених органів публічної адміністрації, досконалим правовим регулюванням застосування заходів і засобів адміністративно-правового впливу, що дозволяли б реалізувати призначення контролю, його спрямованість на забезпечення законності й правопорядку.

У розділі 4 “Науково-практична основа вдосконалення контролю за законністю діяльності публічної адміністрації” опрацьовані теоретичні та прикладні засади формування ефективного контролю діяльності публічної адміністрації. Здійснено аналіз контролю діяльності публічної адміністрації в ряді зарубіжних країнах. Автор систематизував позитивний досвід провідних країн світу (Німеччини, Великобританії, США, Швейцарії та ін.), який слід застосовувати у роботі вітчизняної публічної адміністрації.

Окрема увага приділяється науковим поглядам на контрольне провадження як процесуальну форму контролю діяльності публічної адміністрації, а також державній та громадській експертизі як формам контролю за законністю діяльності публічної адміністрації. Запропоновано використовувати новітні форми контролю за законністю діяльності публічної адміністрації.

Рецензованій монографії Вітвіцького С.С. “Контроль як гарантія законності діяльності публічної адміністрації”, у якій вирішується важлива проблема, властива

наукова новизна, що свідчить про глибоку обізнаність автора з теоретичними та практичними проблемами контролю діяльності публічної адміністрації. Загалом слід відзначити вдале концептуальне вирішення завдань роботи, оскільки логічний порядок подачі матеріалу дозволив вченому висвітлити низку аспектів проблематики контролю як діяльності публічної адміністрації, побудувати переконливу систему аргументації, що відображає як предмет дослідження, так і власну авторську позицію. Система викладення матеріалу, його логічність і послідовність дають можливість рекомендувати монографію як корисний науковий та навчальний матеріал для здобувачів вищої освіти, викладачів, науковців, державних службовців, усіх, хто цікавиться проблематикою контрольної діяльності держави та громадськості в умовах демократичних трансформацій.

Видається, що спроба автора надати універсальне методологічне підґрунтя для дослідження специфіки якісної визначеності контролю діяльності публічної адміністрації та створення його нової моделі цілком вдалася.

**Заступник директора Державного
науково-дослідного інституту
МВС України
доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України**

О.Є. Користін

Отримано 23.10.2017